Pwyllgor Datblygu Economaidd EDC-06-99(min)

COFNODION

Dyddiad:	29 Medi 1999
Amser:	09.00-12.40
Lleoliad:	Ystafell Bwyllgor 1, Adeilad Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Presennol:	**Aelodau**	(Etholaeth)
	Val Feld (Cadeiryddes)	Dwyrain Abertawe
	Rhodri Morgan (Ysgrifennydd y Cynulliad)	Gorllewin Caerdydd
	Ron Davies	Caerffili
	Michael German	Dwyrain De Cymru
	Phil Williams	Dwyrain De Cymru
	Helen Mary Jones	Llanelli
	Brian Hancock	Islwyn
	Alun Cairns	De Orllewin Cymru
	Ann Jones	Dyffrun Clwyd
	Swyddogion	
	Michael Cochlin	Cyfarwyddwr y Grðp Datblygu Economaidd
	Derek Jones	Uwch Gyfarwyddwr, Materion Economaidd
	Steve Phillips	Pennaeth yr Adran RDD
	Michael Phelps	Cynghorydd Economaidd

David Richards	Prif Swyddog Cyllid
Emyr Roberts	Pennaeth yr Adran Cynllunio Cyllid
Allan Moss	Adran Diwydiant a Pholisi Hyfforddi

Cyflwyniad gan:

Rona Fitzgerald – (eitem 4)	Canolfan Ymchwil Polisi Ewropeaidd, Prifysgol Ystrad Strathclyde
Sheila Potter – (eitem 4)	Cyfarwyddwr Gweithredol, Chwarae Teg

Adran Ysgrifenyddol

Helen Usher	Clerc
Joanne Glenn	Dirprwy Glerc

Sylwadau agoriadol o'r Gadair

Cafwyd gair o'r Gadair yn:

- atgoffa aelodau'r Pwyllgor bod croeso iddynt siarad yn Gymraeg neu Saesneg;
- dymuno penblwydd hapus i Rhodri Morgan;
- hysbysu'r pwyllgor bod y drafodaeth ar ETAG wedi'i gohirio tan 13 Hydref er mwyn cael trafodaeth lawn ar y materion sy'n ymwneud â chronfeydd strwythurol a ystyriwyd yn fwy o flaenoriaeth. Roedd hi wedi cysylltu â'r Pwyllgor Addysg a Hyfforddiant ôl–16 a oedd yn golygu bod amser o hyd i'r Pwyllgor Datblygu Economaidd roi ei sylwadau.

1. Eitem 1: Cofnodion cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Medi

1. Cynigiodd Helen Mary Jones ddau welliant:

- newid paragraff 2.3 i gynnwys y pwynt a gytunwyd eisoes ynglþn â dod â chyfarfodydd ar fore dydd Mercher i ben erbyn 12.30pm;
- newid '**cyn bo hir**' i '**o fewn chwe mis**' yn yr ymadrodd ym mharagraff 6.5 'Chaiff adroddiad ei anfon at y Pwyllgor cyn bo hir'.

2. Ar faterion yn codi:

- cyflwynwyd papur ar newidiadau mewn lefelau diweithdra'n unol â'r cais ym mharagraff 3.7 (EDC-06-99 (p12W))
- câi drafft diwygiedig yn sgîl cyfarfod o'r Tasglu ei anfon at aelodau erbyn diwedd yr wythnos (paragraff 4)
- Gyrrwyd gwybodaeth oddi wrth y Fforwm Economaidd Newydd at aelodau (paragraff 5.8)
- Paragraff 7 - daeth y papur ar faterion ariannol (EDC-06-99 (p4W)) yn hwyr ac nid oedd yn cynnwys yr holl wybodaeth sydd ei hangen ar y Pwyllgor. Dywedwyd wrth y Gadeiryddes nad oedd yr holl wybodaeth ar gael eto, ond y byddai ar gael yn fuan. Ymddiheurodd Ysgrifennydd y Cynulliad wrth y Pwyllgor..

3. Roedd nifer o geisiadau cyffredinol:

- y dylid rhoi trefn fwy rhesymegol ar bapurau pwyllgor (drwy gysylltu papurau ag eitemau agenda) a system rhifo
- ni ddylid cynnal cyfarfodydd a sesiynau briffio ychwanegol ar ddydd Llun na dydd Gwener am fod aelodau wedi ymrwymo i gefnogi digwyddiadau yn eu hetholaethau ar y dyddiau hynny. Defnyddid prynhawn dydd Iau ble bynnag y byddai modd.

4. Dywedodd y Gadeiryddes ei bod am sicrhau bod gan y pwyllgor amser i drafod pynciau sy'n ymwneud â'r rhan y mae'r sector preifat yn ei chwarae mewn rhaglenni Ewropeaidd ac amser i drafod materion is strwythur TG a TGC.

Gweithredu

Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor i ddiwygio'r cofnodion ar gyfer 15 Medi.

2 Eitem 2: Adroddiad llafar Ysgrifennydd y Cynulliad

1. Dywedodd Ysgrifennydd y Cynulliad iddo gyflwyno gwybodaeth yn ddiweddar yn un o sesiynau llawn y Cynulliad am ddyfodol Laura Ashley. Cyhoeddwyd y datblygiadau canlynol:

- roedd tri aelod o Fwrdd Ymgynghorol Datblygu Diwydiannol Cymru'n nesáu at ddiwedd eu cyfnod yn y swydd. Penderfynwyd hysbysebu yn y wasg yn ystod y pythefnos nesaf am aelodau newydd i gymryd eu lle ac ymgynghori'n fuan ag Ann Jones a Mike German am mai hwy oedd yr aelodau pwyllgor a oedd yn ymwneud â'r broses benodi.
- Tynnodd Ysgrifennydd y Cynulliad sylw at rali Rhwydwaith Q a fydd yng Nghaerdydd am y tair blynedd nesaf ac a fydd yn defnyddio fforestydd yng nghanolbarth a gorllewin Cymru. Am fod y rali'n digwydd ym mis Tachwedd, y mae'n gyfle dihafal i estyn y sylw a gaiff Cymru yn ystod Cwpan Rygbi'r Byd am ychydig yn fwy.
- Mae Ysgrifennydd y Cynulliad yn edrych a oes arian ar gael i'w noddi;
- Cyhoeddodd Banc Barclays rwydwaith rhanbarthol o gronfeydd cyfalaf menter. Roedd swyddogion yn ceisio cael rhagor o wybodaeth am hyn;
- Nid oes ffigyrau Cynnyrch Domestig Gros ar gael ar gyfer Cymru yn ystod ail chwarter y flwyddyn ond y mae'r ffigyrau ar gyfer y DU gyfan yn 1.4% yn uwch na blwyddyn yn ôl.

2. Yn ystod sesiwn holi ac ateb Ysgrifennydd y Cynulliad, gofynnodd aelodau pam yr oedd cymaint o swyddi'n dal i ddiflannu o'r sector cynhyrchu (collwyd 14,000 o swyddi rhwng Mehefin 1998 a Mehefin 1999) pan oedd yr economi, yn ôl y Llywodraeth, yn gwella. Tynnodd Ysgrifennydd y Cynulliad sylw at yr anawsterau a achosodd y bunt uchel yng Nghymru gan eu cymharu â'i heffaith ar dde ddwyrain Lloegr.
1. Holodd aelodau am ddyfodol hen safle Lucas. Dywedodd Ysgrifennydd y Cynulliad fod bargen bron wedi'i tharo â phrynwr preifat. Serch hynny, ni fyddai'n golygu mwy na rhyw 200 o swyddi o'u cymharu â'r 2,000 yr oedd Lucas yn eu cyflogi ddwy flynedd yn ôl.
2. Cadarnhawyd y byddai swyddogion yn cysylltu ag Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor ynglþn ag adolygu'r cymorth sydd ar gael i fusnesau bach.

Strategaeth Ddatblygu Genedlaethol, Amcanion 1 a 3

3. **Eitem 3: Diweddariad**

1. Dywedodd y Gadeiryddes i'r cyfarfodydd ymgynghorol fod yn ymarfer gwerth chweil a'i bod yn arbennig o falch bod cynifer o bobl i'w cael ym mhob cyfarfod. Tynnodd sylw'r aelodau at chwe phwynt allweddol a gododd o'r cyfarfodydd:

- Cydbwysedd rhwng gweithredu'r strategaeth yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol
- Mae angen rhoi mwy o bwyslais ar ddatblygu adnoddau dynol
- Mae angen sicrhau bod mwy o ddiddordeb gan y sector preifat
- Pynciau sy'n codi yn sgîl TG a chwestiynau am y fframwaith mewnol
- Targedau y gellir eu cyrraedd sy'n ceisio codi'r gwahanol rannau o Gymru i'r un lefel yn hytrach na thargedau sy'n edrych ar lefel Cymru gyfan
- Pynciau gweithredu - dulliau gweithredu, amserlenni a'r angen i sicrhau bod arian ar gael yn gynnar yn y rhaglen i sefydliadau bach, rhai preifat a rhai gwirfoddol

2. Yn ystod y drafodaeth codwyd y pwyntiau canlynol:

- Pryder am fod llai o gynrychiolwyr o'r sector preifat nag o'r sector cyhoeddus wedi mynychu'r cyfarfodydd
- Cafodd y Gadeiryddes ei llongyfarch am gadeirio'r cyfarfodydd ymgynghorol mor llwyddiannus ac am gymell y bobl a oedd yn bresennol i wneud sylwadau mor amrywiol
- Pryder ynglþn â phryd byddai arian ar gael i noddi sectorau fel y sector gwirfoddol a busnesau bach a chanolig sy'n cael eu cyfyngu i amserlenni tynnach o lawer na busnesau mawr.
- Cais am godi'r pynciau allweddol sy'n sylfaenol i'r chwe phwynt o'r cyfarfodydd.

  Gofynnwyd am gyfuno'r rhain â dogfennau diwygiedig y tasglu.

- Roedd pecyn gwybodaeth am y cyfarfodydd ymgynghorol i gael ei anfon at aelodau'r prynhawn hwnnw.

3. Cafwyd y wybodaeth ddiweddaraf am gyfarfod y Tasglu y diwrnod cynt oddi wrth swyddogion. Yn

dilyn ei ymarfer ymgynghorol ei hunan, roedd y Tasglu wedi ailddrafftio'r tair dogfen er mwyn dangos bod y prif argymhellion y bwriadwyd eu cyflwyno i'r Cynulliad wedi'u cytuno. Roedd y dogfennau a ailddrafftiwyd, er nad oeddynt yn ddogfennau terfynol, i gael eu hanfon at aelodau'r Pwyllgor erbyn diwedd yr wythnos. (Ond y mae cryn dipyn o waith cymhennu ar y ddogfen o hyd). Tynnwyd sylw at dri phwynt a gododd o gyfarfod y Tasglu:

- Gwelwyd y Strategaeth Datblygu Economaidd Genedlaethol fel dogfen gyffredinol y dylai'r Cynulliad ei defnyddio i ymdrin â materion economaidd ehangach.
- Ar ôl gweithredu'r strategaeth, cytunwyd mai cyfuniad o raglenni lleol a chenedlaethol fyddai'r cynllun mwyaf effeithiol.
- Roedd y Tasglu'n argymell y dylai'r Cynulliad gyfnewid ei ddull lluosog o weithredu am ddull symlach sy'n canolbwyntio ar reoli prosiectau ac yn argymell sefydlu ysgrifenyddiaeth newydd y tu fewn i'r Cynulliad i gydweithio mewn ffordd broactif â phartneriaeth y Tasglu.

4. Roedd sylwadau cyntaf y Pwyllgor ar y dogfennau wedi'u derbyn. Dywedodd y Gadeiryddes wrth y Pwyllgor iddi ofyn i'r Pwyllgorau eraill roi eu sylwadau ar y dogfennau a'u bod am gyflwyno'r rhain yng nghyfarfod y pwyllgor ar 4 Hydref. Bu trafodaeth am y gwrthdaro rhwng awydd awdurdodau lleol am ddechrau ar eu prosiectau cyn gynted â phosibl, a chyngor swyddogol sy'n awgrymu y byddid yn cychwyn yn araf yn ystod y flwyddyn gyntaf o nawdd. Gofynnwyd i swyddogion a oeddynt yn archwilio ffyrdd o symud ymlaen yn gyflymach er mwyn gallu cychwyn prosiectau cyn gynted ag y byddai'r arian ar gael. Eu hateb oedd ei bod yn anymarferol cychwyn ym mis Ionawr ond y gellid cychwyn ym mis Ebrill os yw'r Pwyllgor yn cadw at ei amserlen.

Gweithredu

Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor

- Ysgrifenyddiaeth y pwyllgor i ddarparu crynodeb o'r ymatebion i ymarfer ymgynghorol y pwyllgor erbyn y cyfarfod ar 4 Hydref os yw hynny'n bosibl
- Sylwadau'r pwyllgorau eraill i gael eu hanfon ymlaen at Aelodau a swyddogion

Ysgrifennydd y Cynulliad

- I ddosbarthu dogfennau diwygiedig i aelodau'r Pwyllgor erbyn diwedd yr wythnos
- I ddarparu gwybodaeth gyfredol am weithredu'r Strategaeth ar 4 Hydref

4 Eitem 4: Cyfle Cyfartal

1. Wrth gyflwyno'r ddau siaradwr ar gyfer yr eitem hon ar yr agenda, dyfynnodd y Gadeiryddes y Comisiwn Ewropeaidd a oedd wedi enwi cyfle cyfartal fel un o bedwar conglfaen y cronfeydd strwythurol. Roedd Cytundeb Rhufain wedi darparu ar gyfer sicrhau cyflogau cyfartal i ddynion a menywod mewn swyddi cyfatebol ac roedd Cytundeb Amsterdam wedi estyn y ddarpariaeth ysgrifenedig i sicrhau mwy o gydraddoldeb rhywiol, ac wedi dod ag anabledd a materion eraill o fewn cwmpas gallu yr UE. Tynnodd y Gadeiryddes sylw at gyflwyniadau ar yr eitem hon ar yr agenda oddi

wrth y Comisiwn Cyfle Cyfartal, Anabledd Cymru Ffederasiwn Busnesau Bach.

Rona Fitzgerald, Y Ganolfan Bolisi Ewropeaidd, Prifysgol Strathclyde

2. Cyflwynodd Ms Fitzgerald y cysyniad o 'brif-ffrydio' a ddiffiniwyd fel 'ystyried yr holl wahaniaethau rhwng amodau, sefyllfaoedd ac anghenion menywod a dynion ym mhob polisi cymunedol yn ei dro wrth ei gynllunio, ei weithredu a'i gloriannu'. Roedd y cysyniad hwn yn ganolog i bolisi cyfle cyfartal yr Undeb Ewropeaidd. Ni fyddai modd sicrhau strategaeth lwyddiannus er mwyn ymdrin â diffyg cydraddoldeb heb fynd ati ar ddechrau prosiect i 'brif-ffrydio'. Awgrymodd y Ganolfan Bolisi Ewropeaidd y dylai'r ffordd o reoli a gweithredu'r gronfa strwythurol fod yn fath o gylch daionus sef symud ymlaen mewn cylch o'r cyfnod dadansoddi a datblygu strategaeth at gyfnod o asesu'r prosiect, monitro ei weithredu a'i gloriannu. Prif elfen yn y broses fyddai bwydo'r cynnydd ar ddiwedd pob cam a gofnodwyd i mewn i'r cam nesaf gan ychwanegu ato. Pwysleisiodd Ms Fitzgerald y byddai angen data sylfaenol ar gyfle cyfartal cyn gosod unrhyw dargedau neu byddai perygl o osod targedau anymarferol a allai arwain at siom yn y pendraw.

3. Gan edrych ar y materion sydd o bwys i Gymru, dywedodd Ms Fitzgerald y dylai Strategaeth Ddatblygu Genedlaethol gynnwys ymrwymiad i 'brif-ffrydio' a diffiniad ohono. Cytunodd i anfon diffiniad diwygiedig o'r term at y Pwyllgor a oedd yn cwmpasu'r agweddau ehangach ar gyfle cyfartal yn hytrach na chanolbwyntio ar faterion cydraddoldeb rhywiol. Mae gan Gymru bobl a sefydliadau medrus ym maes cydraddoldeb ond byddai angen amser, staff a chyllid arnynt iddynt gael gweithredu'n effeithiol. Hefyd, os yw staff i gymryd mwy o ran mewn monitro diffyg cydraddoldeb , y mae angen eu hyfforddi yn y sgiliau priodol. Dylai 'prif-ffrydio' sicrhau yn y pendraw fod cyfle cyfartal yn rhan o orchwyl gwaith pob pwyllgor monitro a'i fod felly'n gyfrifoldeb i bawb. Roedd angen ystyried cydbwysedd rhywiol pwyllgorau a gosod targedau. Roedd yn hanfodol bwysig cysylltu cyfle cyfartal â datblygu economaidd.

4. Wrth dderbyn cwestiynau, dyfynnodd Ms Fitzgerald ddiffiniad y Comisiwn Ewropeaidd o 'brif-ffrydio' sef 'edrych ar lunio polisi bob amser o safbwynt cydraddoldeb rhywiol. Ystyried anghenion dynion a menywod o ran eu hangen am gydbwyso gwaith a bywyd teuluol'. Roedd cyfle cyfartal yn golygu gosod targedau, diffinio 'prif-ffrydio' a chefnogi pobl sy'n fodlon gweithio tuag ato. Soniodd am yr angen i sicrhau fod mwy o fenywod yn cymryd rhan ym mhwyllgorau'r rhaglen. Dylid gwneud hyn fesul dipyn gan ddarparu hyfforddiant a chefnogaeth. Mae angen llawer o wybodaeth a sgiliau ar gyfer gweithredu rhaglenni'r Gronfa Strwythurol ac nid yw o fudd i fenywod nac i grwpiau eraill os nad oes gan gynrychiolwyr y sgiliau angenrheidiol. Awgrymodd hefyd y dylid cynnwys ymrwymiad i brif-ffrydio yng nghylch gorchwyl pob pwyllgor rhaglen gan y byddai hynny'n sicrhau fod pob aelod o'r pwyllgor yn gyfrifol am brif-ffrydio i'r un graddau trwy gydol y broses.

Sheila Potter, Cyfarwyddwr Gweithredol, Chwarae Teg

5. Sefydlwyd Chwarae Teg saith blynedd yn ôl a daeth yn awdurdod erbyn hyn ym maes datblygiad economaidd menywod. Canolbwyntiodd ei gynllun gweithredu ar bolisïau a oedd yn ffafrio teuluoedd ac yn cefnogi menywod busnes a threfniadau gofal plant rhesymol o ran cost a hawdd eu defnyddio.

6. Roedd lefel gofal plant yng Nghymru gyda'r isaf yn yr Undeb Ewropeaidd. Cyfeiriodd archwiliadau gofal plant yn ystod y 1990au at anallu rhieni i dalu am ofal plant a diffyg cyfleusterau fel y prif ffactorau. Roedd y diffyg darpariaeth ar gyfer gofal plant yn rhwystro twf economaidd. Roedd yn cyfyngu ar allu cwmnïau i recriwtio a chadw staff.

7. Nid oedd gan fenywod ddigon o gynrychiolaeth ym maes busnes yng Nghymru (3 dyn am bob menyw) ond, er gwaethaf hynny, roedd busnesau o dan reolaeth menywod yn chwarae rhan hanfodol bwysig mewn cynnal cymunedau. Mewn ardaloedd gwledig, roedd nifer y menywod busnes ddwywaith y nifer ar gyfartaledd yn genedlaethol. Dylid edrych ar gynyddu nifer y menywod busnes fel mater o flaenoriaeth ac er mwyn ymdrin â hyn roedd Grðp Gweithredu Menter Cymru Gyfan (gweithgor a alwyd ynghyd ac a gadeiriwyd gan Chwarae Teg) wedi nodi fframwaith wyth pwynt ar gyfer gwella'r model cymorth busnes:

- Roedd darpariaeth ar gyfer menywod yn unig yn fanteisiol ac yn angenrheidiol i rai menywod, yn enwedig wrth iddynt fynd ati i gychwyn busnes
- Dylai hyfforddiant busnes fod yn hyblyg o ran lle, amser a'r gallu i fanteisio ar ofal plant
- Dylai hyfforddiant dilynol fod yr un mor hyblyg a gallai o bosibl gynnwys ariannu rhwydweithiau busnes a chynghori.
- Dylid cymryd mwy na gwarant gyfochrog i ystyriaeth pan fydd menywod yn gwneud cais am gymorth ariannol
- Roedd angen gofalu bod pecynnau cymorth ar gael i'r di-waith a'r cyflogedig fel ei gilydd. Bydd y rhai sy'n droi o fod yn gyflogedig i fod yn hunan-gyflogedig yn helpu rhyddhau swyddi ar gyfer y di-waith.
- Mae'n rhaid i raglenni newydd gydnabod fod yr economi wedi peidio â bod yn economi cynhyrchu i raddau helaeth a chynnwys dulliau o gynorthwyo diwydiannau gwasanaeth a gwybodaeth.
- Mae'n rhaid cyd-drefnu unrhyw waith ymchwil penodol parhaus, a dylai hwnnw gynnwys ymchwil i symbyliad ac uchelgais fusnes.

8. Yn ystod y sesiwn holi ac ateb codwyd y pwyntiau canlynol:

- Ffactorau eraill a oedd yn rhwystr wrth sicrhau gofal plant effeithiol oedd gweithio stemiau a methu â chael hyd i ddarpariaeth gofal plant yn iaith y teulu.
- Er bod menywod yn llai tebygol o gychwyn busnes na dynion, roedd tueddiad i fusnesau menywod barhau am fwy o amser
- Gallai anawsterau godi gyda chynghori pan oedd gan gynghorwyr hþn agweddau nad oeddent yn adlewyrchu y cydbwysedd yn y gweithlu a fwriadwyd.
- Awgrymwyd y dylid cyfrif gofal plant fel traul busnes (gan sicrhau y manteision treth yn sgîl hynny) a byddai hynny o gymorth i fusnesau bach iawn a busnesau bach a chanolig
- Dylai'r Cynulliad ystyried a ddylai'r Ysgrifenyddiaeth a gynigiwyd gan y Tasglu recriwtio arbenigwyr cyfle cyfartal a allai gynghori noddwyr prosiectau yn gynnar yn ystod datblygiad prosiect. Roedd y drefn bresennol lle roedd tri aelod o staff yn yr uned cyfle cyfartal yn annerbyniol.
- Perygl 'prif-ffrydio' cyfle cyfartal a'i wneud yn gyfrifoldeb pawb, oedd na fyddai wedyn yn waith penodol i neb
- Roedd newid diwylliannol yn cymryd amser a dylid cydnabod hynny wrth osod targedau.

Crynodeb y Gadeiryddes

9. Roedd y Gadeiryddes wedi diolch i'r siaradwyr am eu cyflwyniadau eglur a defnyddiol. Tynnodd sylw at y canlynol:

- yr angen i ymgorffori'r egwyddor o brif-ffrydio cyfleoedd cyfartal yn y ddogfen un rhaglen;
- yr angen i ystyried cyfle cyfartal wrth drafod cynigion i'w gweithredu;
- diffyg data a monitro sylfaenol a dywedodd y câi'r pwyntiau hyn ragor o sylw wrth drafod targedau.

Gweithredu

Rona Fitzgerald

Anfon diffiniad diwygiedig o 'brif-ffrydio' a allai gael ei gynnwys yn y strategaeth datblygu economaidd genedlaethol a dogfennau amcan 1.

5. Eitem 5: Targedau

5.1 Cyflwynodd Michael Phelps ddau aelod o'r panel o arbenigwyr, David Blackaby a Brian Morgan, oedd wedi cyflwyno papur (EDC-06-99 (p3W)) i'r Tasglu. Tasg y panel oedd ystyried a oedd y targedau oedd wedi eu gosod allan yn y strategaeth ddatblygu genedlaethol yn realistig. Gofynnodd y panel ai CDG y pen oedd y targed strategol, unigol, cywir. Roedd hyn wedi ei ddylanwadu gan yr union fan cychwyn a chyflymder twf yr economi. Roedd y twf Cymreig cyffredinol yn dibynnu ar gyflymder twf economi'r DU a'r rhagolwg cyfredol oedd rhwng 2 1/4% a 2 1/2% y flwyddyn. Byddai'n rhaid i dwf yng Nghymru fod oddeutu 3 1/4% i 3 3/4% i gyrraedd targed o 90% o CDG y DU y pen. Gwelwyd hyn felly fel targed llawn her ond nid amhosibl.

5.2 Dim ond gyda chynnydd mewn cyfraddau cyflogaeth a chynhyrchiant y byddai CDG yn codi. Cyfraddau segurdod yn hytrach na diweithdra uchel oedd yn gyfrifol am y lefelau isel o gyflogaeth yng Nghymru. Roedd angen cynyddu allbwn y pen. Nid gweithwyr anghynhyrchiol oedd y broblem yng Nghymru ond y Gymysgedd o swyddi a'r Gymysgedd o ddiwydiannau. Pe bai cyfraddau segurdod a chynhyrchiant yn cael eu taclo, cytunodd y panel y gallai lefel CDG y pen godi i'r lefel angenrheidiol, ond heb ymyrraeth weithredol ni fyddai'r targed yn cael ei gyrraedd.

5.3 Roedd y panel yn ffafrio defnyddio CMC fel targed strategol unigol am ei fod yn llinyn mesur a gaiff ei ddeall yn rhyngwladol. Roedd yn cydnabod nad yw'n ystyried y gwahaniaethau rhanbarthol y byddent yn disgwyl iddynt gael eu hystyried ar y cyd â strategaeth y Cynulliad ar gyfer datblygiad cynaliadwy.

5.4 Bu trafodaeth wedyn pryd y codwyd y pwyntiau canlynol:

- Roedd teimlad cryf y dylid cael targedau i sicrhau fod gorllewin Cymru a’r cymoedd yn cael eu codi o gymharu â gweddill Cymru. Heb dargedau o’r fath ni fyddai’r ailddosbarthu adnoddau a’r twf economaidd angenrheidiol yn digwydd.

- Bu holi am y pwyslais ar gyfraddau segurdod ac allbwn y pen gan fod angen sicrhau hefyd fod swyddi ar gael yn y lle cyntaf. Dylai fod mwy o bwyslais ar sgiliau.

- Dylai fod ffyrdd o gadw cyfoeth a gynhyrchwyd yng Nghymru o fewn Cymru. Ymateb y panel oedd y byddai’r dull hwn, o’i weithredu i’w eithaf rhesymegol, yn groes i egwyddor masnach rydd. Gwell oedd canolbwyntio ar gael ailfuddsoddi yng Nghymru. Fodd bynnag cytunodd pawb y dylai fod mwy o alw am gynhyrchion Cymreig.

- Trafodwyd dewisiadau heblaw cymharu CMC Cymru â gweddill y Deyrnas Unedig. Nid oedd cymharu â’r Undeb Ewropeaidd fel yn ddewis boddhaol. Gellid cymharu gorllewin Cymru â Chymru gyfan, ond cytunwyd ei bod yn bwysig cael dadansoddiad o Gymru gyfan a phe byddai gorllewin Cymru’n perfformio’n dda gallai hyn guddio’r ffaith nad oedd dwyrain Cymru wedi perfformio’n dda.

- Dylai ymchwil sydd ar y gweill ar hyn o bryd gan y Panel Cartrefi Prydeinig ddarparu data rhanbarthol mwy manwl. Yn eironig, casglwyd data ar gyfer y Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol ar lefel ranbarthol ond yna fe’i cyhoeddwyd ar lefel genedlaethol a bu oedi cyn iddo gael ei gyhoeddi ar lefel ranbarthol. Roedd y SYC yn honni nad oedd ganddi’r adnoddau i gyhoeddi data rhanbarthol ar yr un pryd â data cenedlaethol.

- Holwyd ynghylch balans y dynion a merched ar y panel o economegwyr a chytunwyd nad oedd yn foddhaol.

- Cytunwyd y byddai’n ddefnyddiol cael targedau ar y canran o fenywod oedd wedi cychwyn eu busnesau eu hunain a chyfraddau goroesi’r busnesau hyn.

- Dylai fod mwy o ddata ar anabledd ac er nad oedd fawr ddim ar gael ar hyn o bryd ni ddylai hyn fod yn rhwystr iddo fod ar gael yn y dyfodol.

- Ar hyn o bryd nid oes targed yn ymwneud ag allforion a dadleuwyd y dylid cael targedau ar gyfer busnesau bach a chanolig i godi eu lefelau allforio. Dylid dadansoddi nodweddion oedd yn dangos pam fod rhai cwmnïau’n llwyddiannus, gan fod busnesau bach a chanolig llwyddiannus yn tueddu i allforio, yn ymwybodol o’r amgylchedd ac felly’n cyfrannu at lwyddiant cyffredinol yr economi.

- Roedd angen cynyddu cyfradd cychwyn mentrau newydd. Credwyd fod yr economi’n datblygu’n gyflymach po fwyaf y gyfradd gychwyn. Roedd angen mwy o ymchwil yn y maes hwn.

- Yn hytrach na dibynnu ar strategaeth datblygiad cynaliadwy ar wahân, dylid ystyried defnyddio’r

Mynegai ar gyfer Lles Economaidd Cynaliadwy sydd yn y pecyn a anfonwyd at aelodau gan y Sefydliad Economeg Newydd.

- Roedd y panel yn teimlo fod perygl o gael targedau rhy fanwl yn nogfen Amcan 1. Roeddynt yn teimlo mai'r darlun ehangach fyddai'r mwyaf defnyddiol, a byddai'n caniatáu'r hyblygrwydd mwyaf i ymateb i newidiadau yn yr economi.

- Holwyd am y ffigwr cychwynnol a'i gymharu ag ystadegau CDP. Tynnodd y panel sylw at yr angen i wahaniaethau rhwng rhagolygon a ffigurau gwirioneddol y Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol. Ffigurau diweddaraf y swyddfa honno oedd rhai ar gyfer 1997.

5.5 Crynodeb y Cadeirydd

- Dylid gwahaniaethu rhwng targedau a gwybodaeth fonitro

- Dylai targedau fod yn eiddo, yn eang a chael eu monitro

- Roedd y Pwyllgor yn dal i fod yn bryderus am wahaniaethau rhanbarthol

- Dylid integreiddio datblygiad cynaliadwy a thargedau economaidd

- Gwahoddwyd Michael Phelps, David Blackaby a Brian Morgan i ddychwelyd i'r cyfarfod pwyllgor ar 13 Hydref i drafod y materion ymhellach (yn enwedig gwahaniaethau rhanbarthol, eu barn am fynegai'r Sefydliad Economeg Newydd a'u barn ar ffynonellau data sylfaenol cyfredol).

Gweithredu

Panel yr Economegwyr

- Ystyried targedau sy'n ymdrin â gwahaniaethau rhanbarthol, edrych ar ffynonellau data sylfaenol, ac ystyried pa mor ddefnyddiol yw'r mynegai a awgrymwyd gan y fforwm Economeg Newydd. A dychwelyd i'r pwyllgor ar 13 Hydref.

6. Eitem 6: Dosbarthu adnoddau a materion cyllidol eraill

6.1 Wrth gyflwyno papur ar faterion cyllidol mynegodd y Cadeirydd siom ei bod wedi ei dderbyn yn hwyr ac nad oedd yn cynnwys yr holl wybodaeth yr oedd y Pwyllgor am ei chael.

6.2 Ymddiheurodd Ysgrifennydd y Cynulliad am y sefyllfa hon, oedd wedi codi oherwydd prinder gwybodaeth ddigon cadarn. Roedd yn gobeithio y byddai mewn sefyllfa i gyflwyno papur mwy boddhaol i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod nesaf. Mynegodd ei fod yn hyderus na fyddai problem cyllido prosiectau yn ystod blwyddyn gyntaf y rhaglen.

6.3 Yn ystod y drafodaeth codwyd y pwyntiau canlynol:

- Mynegwyd pryder difrifol ynglþn â diffyg y wybodaeth y gofynnwyd amdani ar gyllidebau ERDF. Gofynnwyd am y wybodaeth hon, a derbyniwyd y cais, yn y cyfarfod ar 14 Gorffennaf. Os oedd y wybodaeth ar gael ym mis Gorffennaf, holwyd pam nad oedd y Pwyllgor wedi ei derbyn. Os nad oedd y wybodaeth ar gael, pam oedd cais y Pwyllgor wedi cael ei dderbyn.
- Roedd Ysgrifennydd y Cynulliad wedi dweud nad oedd yn rhagweld unrhyw broblemau gyda chyllid ym mlwyddyn 1, ond, os oedd y wybodaeth ar gael i ganiatáu iddo wneud datganiad o'r fath, holwyd pam nad oedd y wybodaeth honno'n cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor
- Roedd y Pwyllgor yn awyddus i weld y manylion canlynol yn y papur cyllid:
  - y ddarpariaeth PES dros oes y rhaglen, wedi ei rhannu yn ôl gwariant ar hen raglenni a rhai newydd, ac yn ôl cronfa (Ewropeaidd);
  - rhagamcan o'r cyfanswm gwariant flwyddyn ar ôl blwyddyn, a faint o arian cyfatebol fyddai ei angen o gyllidebau'r Cynulliad, ffynonellau eraill yn y sectorau cyhoeddus, gwirfoddol a phreifat;
  - Ffynonellau arian cyfatebol posibl. (Atgoffwyd y Pwyllgor na fyddai'r arian cyfatebol i gyd fyth yn dod o'r pwrs cyhoeddus.)

- Mae paragraff 10 (EDC-06-99 (tud.4)) yn cyfeirio at wariant ..... y byddai'n rhaid iddo ddigwydd o fewn 2 flynedd yn dilyn y flwyddyn y gwneir yr ymrwymiad ynddi. Gofynnwyd a oedd hyn yn cyfeirio at ddechrau'r flwyddyn neu ddiwedd y flwyddyn. Eglurwyd ei fod yn golygu'r ddwy flynedd yn dilyn diwedd y flwyddyn pan wnaed yr ymrwymiad.
- Roedd proffil y rhaglen yn dal yn bwnc i'w drafod gyda'r Comisiwn.
- Byddai'r proffil ymrwymiad yn wahanol i'r proffil talu.
- Mae paragraff 18 yn cyfeirio at raglenni sy'n cael eu cwblhau heb oedi. Cadarnhawyd mai'r nod oedd y dylai rhaglenni fynd rhagddynt cyn gynted ag y bo modd. Roedd disgwyl oedi o ddwy flynedd yn y proffil gwario (o Ewrop) ond ni fyddai unigolion yn dioddef oherwydd yr oedi, ond yn hytrach y Cynulliad.
- Roedd y posibilrwydd o gyfnewid cronfeydd preifat a chronfeydd cyhoeddus hefyd yn cael ei drafod gyda'r Comisiwn.
- Roedd trafodaethau ar y gweill o hyd ynglþn â throsglwyddo'r cyfrifoldeb dros raglenni Cronfa Gymdeithasol Ewrop yng Nghymru o'r Adran Addysg a Chyflogaeth i'r Cynulliad.
- Roedd y map ar gyfer Amcan 2 yn dal i gael ei ystyried ar lefel y DU. Roedd yn debygol y byddai'n cael ei gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn.

6.4 Hysbysodd y Cadeirydd y Pwyllgor y byddai Ysgrifennydd Gwladol Cymru yn mynychu cyfarfod yn y dyfodol i drafod ei rôl yn y trafodaethau gyda Chomisiwn Ewrop, y broses o sicrhau'r cyllid angenrheidiol a'i brofiad o sicrhau cymhorthion gweithredu ar gyfer Gogledd Iwerddon. (Dyddiad i'w gadarnhau.)

Cymhorthion gweithredu

6.5 Yn ystod trafodaethau ar bapur EDC 06-99(tud.5) gwnaed y pwyntiau canlynol:

- Byddai Cymhorthion Gweithredu'n ffurfio rhan bwysig o'r rhaglenni. Nid oedd yn ofynnol yn ôl CE fod cymorth o'r fath yn cael ei gynnwys yn y Ddogfen Rhaglen Sengl, ond roedd angen ystyried y

pwnc o fewn cyfnod amser tebyg. Byddai'r Ddogfen Rhaglen yn cyfeirio at ystyried cymhorthion gweithredu.

- Roedd angen llawer mwy o waith ar hyn ac roedd gweithgor bychan o aelodau'r Tasglu yn archwilio'r opsiynau.
- Adroddwyd fod ardaloedd gyda statws amcan 1 yn Lloegr wedi cyfarfod i drafod cymhorthion gweithredu. Ni fu Cymru'n rhan o hyn (efallai gan mai dim ond ar gyfer rhanbarthau Lloegr yr oedd) ond ar achlysuron eraill roedd wedi cymryd yr awennau trwy gysylltu ag ardaloedd amcan 1 eraill. Nid oedd swyddogion wedi siarad â'r Trysorlys ynglþn â chymhorthion gweithredu eto ond roedd angen gweithio ar syniadau megis ad-daliadau treth ar gyfer gwaith ymchwil a datblygu, cyn eu cyflwyno i'r Trysorlys. Hefyd byddai angen siarad ag ardaloedd amcan 1 eraill cyn siarad â'r Trysorlys er mwyn i unrhyw gynigion fod yn unedig eu hagwedd.
- Roedd angen nodi'n glir faint o le sydd i'r Cynulliad gyflwyno cymorth o'r fath.
- Dylid ystyried ymhellach y posibilrwydd o ddefnyddio cymhorthion gweithredu i annog gweithgaredd economaidd ac annog menywod a'r anabl i weithio (ee trwy helpu gyda gofal plant, costau teithio).
- Dylid eu defnyddio i helpu Busnesau Bach a Chanolig oherwydd na fyddai modd cyflawni'r targedau twf ar gyfer Busnesau Bach a Chanolig heb y cymorth ychwanegol hwn.

Gweithredu

Ysgrifennydd y Cynulliad

- Cynhyrchu papur cyllid diwygiedig.
- Paratoi papur arall yn trafod yr hyn y mae gan y Cynulliad y pðer i'w wneud, sut y gellid defnyddio cymhorthion gweithredu i annog gweithgaredd economaidd, cyfranogiad, a busnesau bach.

7 Eitem 7: Cyllido ar ôl dirwyn Corfforaeth Ddatblygu Bae Caerdydd i ben

7.1 Yn dilyn y drafodaeth ar flaenoriaethau'r gyllideb yn y cyfarfod blaenorol roedd y Pwyllgor wedi gwneud cais am wybodaeth ynglþn â'r sefyllfa ariannol a'r cytundeb arfaethedig.

7.2 Cyhoeddodd Mr Phil Williams ddiddordeb gan ei fod newydd symud i mewn i fflat ym Mae Caerdydd. Dywedodd y Cadeirydd fod ganddi hithau deimladau cryf ynglþn â'r mater.

7.3 Yn ystod y drafodaeth gwnaed y pwyntiau canlynol:

- Teitl dros dro oedd 'Awdurdod yr Harbwr' ar gyfer y swyddogaethau sy'n gysylltiedig â'r harbwr. Nid oedd yn golygu y byddai cwango neu gorff ar wahân yn cael ei sefydlu. Y bwriad oedd trosglwyddo'r cyfrifoldeb i Gyngor Sir Caerdydd, gydag adran o'r Cyngor yn cynnal y morglawdd. Byddai'r trosglwyddiad yn werth oddeutu £12 miliwn y flwyddyn. Roedd trafodaethau ar y gweill ers tro a disgwylid iddynt ddod i gytundeb terfynol o fewn dyddiau.
- Dadleuwyd fod cynghorau tebyg yn talu costau datblygiadau eraill, er enghraifft, roedd Abertawe yn cwrdd â chost cynnal a chadw ei forglawdd ei hun, tra bod Caerdydd yn mynd i dderbyn ffigwr mor fawr ar sail benagored. Atebodd Ysgrifennydd y Cynulliad fod morglawdd Caerdydd yn fenter wedi ei noddi gan y llywodraeth, tra bod Abertawe wedi comisiynu eu morglawdd yn annibynnol.

- Roedd Bro Morgannwg ac Awdurdod Datblygu Cymru i dderbyn arian yn sgil dirwyn y Gorfforaeth i ben wrth dderbyn ymrwymiadau datblygu ee tir a ffyrdd.
- Holwyd Ysgrifennydd y Cynulliad ynghylch y manteision economaidd a gafwyd yng Nghymru o ganlyniad i fuddsoddi swm mor fawr o arian ym Mae Caerdydd. Cyfeiriodd at fuddsoddiad mewnol fel Bank One oedd yn dangos y gwahaniaeth y gallai'r morglawdd ei wneud i economi Cymru.
- Tynnwyd sylw at broblemau cludiant cyhoeddus unwaith y byddai'r morglawdd wedi ei gwblhau. Roedd hyn wedi ei gydnabod ac roedd trafodaethau ar y gweill gyda Associated British Ports i sicrhau cludiant cyhoeddus effeithiol ar gyfer y Bae.
- Gofynnwyd am eglurhad ynghylch y cyfeiriad ym mharagraff 6 at drosglwyddo asedau. Cadarnhawyd fod hyn yn golygu eu bod i'w trosglwyddo i'r cyrff a restrir ym mharagraff 4.
- Cafwyd sylwadau gan aelodau fod llawer o asedau'n cael eu pasio i Gyngor Sir Caerdydd am byth a'i bod yn anodd cyfiawnhau hyn i weddill Cymru. Dywedodd Ysgrifennydd y Cynulliad fod gan y Cynulliad Cenedlaethol gyfrifoldeb i drosglwyddo asedau cyn y gellid dirwyn Gorfforaeth Datblygu Bae Caerdydd i ben. Roedd union delerau trosglwyddiadau o'r fath yn destun trafodaeth.

Crynodeb y Cadeirydd

Dywedodd y Cadeirydd fod asedau sylweddol yn cael eu trosglwyddo i Gyngor Sir Caerdydd ac roedd pryder ynglþn â natur benagored y cyllido. Roedd pryder ychwanegol, oni bai fod penderfyniadau'n cael eu gwneud yn gyflym, y byddai ansawdd glan y dðr yn dirywio. Cadarnhaodd y Cadeirydd y byddai'r Pwyllgor yn dychwelyd at yr eitem hon ar 3 Tachwedd.